

ВЪПРОСНИК
за
КОМПЛЕКСЕН ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ
СПЕЦИАЛНОСТ “ЗАЩИТА НА НАЦИОНАЛНАТА СИГУРНОСТ”
„НАЦИОНАЛНА СИГУРНОСТ”
(от ВИПУСК 2015/2016 г.)

I.Обща част

1. Ново разбиране на сигурността през XXI век. Понятие за лична, обществена и национална сигурност.
2. Система за национална сигурност на Република България. Основни държавни институции от системата за национална сигурност.
3. Понятие за международна сигурност. Система на международната сигурност.
4. Понятието „обществен ред” - средства за регулиране, цели и съдържание. Съдържание на понятието „конституционен ред”.
5. Алгоритъм на националната сигурност. Политически и правен механизъм. (?)
6. Актуализирана стратегия за национална сигурност на Република България.
7. Категорията „риск”.
8. Опасност и заплаха. Сигурност и безопасност.
9. Управление на риска.
10. Методи за въздействие на риска.
11. Понятие за терор и тероризъм. Организация на противодействието на тероризма.
12. Международно сътрудничество в противодействието на тероризма.
13. Организация на противодействието на религиозния фанатизъм и екстремизъм.
14. Понятието „разузнавателна защита”.
15. Разузнавателна защита на конституционния ред.
16. Понятие и категории на информационната сигурност.
17. Държавна политика за гарантиране на информационната сигурност.
18. Стандарти и спецификации в областта на информационната сигурност.
19. Класифицирана информация, определение, видове. Нива на сигурност на класифицираната информация.
20. Документална сигурност. Маркиране на информацията. Съхраняване, ползване, унищожаване на класифицирана информация.
21. Персонална, физическа и индустриална сигурност на класифицираната информация.
22. Основни термини и понятия в екологичната сигурност – екологична опасност и безопасност, екологичен риск, оценка на екологичния риск, методи и средства на екологичната сигурност.
23. Същност и еволюция на идеите за екологично управление. Основни принципи, стратегии и подходи.
24. Устойчиво развитие (УР). Същност и основни принципи на УР.

II. Специална част

1. Същност и съдържание на разузнаването и контраразузнаването.
2. Организация, устройство, управление и принципи на дейност на ДА "Национална сигурност".
3. Организация, устройство, управление и принципи на дейност на ДА «Разузнаване».
4. Организация, устройство, управление и принципи на дейност на ДА "Технически операции".
5. Служители на разузнаването и контраразузнаването.
6. Среда на сигурност в разузнаването и контраразузнаването.
7. Секретни сътрудници на разузнаването и контраразузнаването – понятие, вербовка, връзки и работа с тях.
8. Специални разузнавателни средства. Понятие, ред и способности на използване.
9. Общи методи, прилагани в разузнавателната и контраразузнавателната дейности.
10. Организация на разузнавателната дейност. Видове разузнаване.
11. Разузнавателни операции за психологическо въздействие.
12. Разузнавателни операции за организационно въздействие.
13. Видове разузнавателна и контраразузнавателна дейност.
14. Форми на контраразузнавателна дейност.
15. Оперативно-издирвателна дейност за разкриване на престъпления, създаващи заплахата за националната сигурност на Република България. Прилагани методи
16. Версиите в процеса на оперативно издирвателната дейност. Видове и проверка
17. Разкриване на посегателства срещу националната сигурност. Способи.
18. Същност и съдържание на противодействието на разузнавателно-информационна дейност.
19. Съвременен организационен модел на противодействие на разузнавателни посегателства.
20. Разкриване на служители и сътрудници на чужди разузнавателни служби. Система от признаци.
21. Отклонения на информацията. Дезинформация. Информационно превъзходство. Информационна война.
22. Същност и характеристика на етапите на разузнавателно-информационния цикъл.
23. Аналитичен процес - същност, цели, принципи и стадии.
24. Логически, количествени и експертни методи, използвани в аналитичната дейност
25. Работа с открита информация. Обработка. Оценка. Контент-анализ.
26. Фактори, благоприятстващи засягането на конституционния ред.
27. Условия, улесняващи противоконституционната дейност.
28. Рискове, опасности и заплахи за културното наследство от природен, антропогенен и техногенен характер.
29. Културното наследство като обект на посегателство на организираната престъпност.
30. Комплексният подход и модерните риск-технологии при изграждането на система за защита на културното наследство.
31. Стадии на вземане на управленско решение в сигурността.
32. Прогнозиране и планиране в управленската дейност на службите за сигурност.
33. Форми на обществен контрол над специалните служби.

ОСНОВНА ЛИТЕРАТУРА:

1. Конституция на Република България, обн. ДВ, бр. 56/13.07.1991 г.
2. Закон за управление и функциониране на ситемата за защита на националната сигурност, обн. ДВ, бр.61/11.08.2015
3. Закон за консултативния съвет по национална сигурност, обн. ДВ, бр.61/11.08.2015
4. Закон за Държавна агенция «Национална сигурност», обн. ДВ, бр.109/20.12.2007,
5. Закон за Държавна агенция «Разузнаване», обн. ДВ, бр. 79/13.10.2015
6. Закон за военното разузнаване, обн. ДВ, бр. 88/13.11.2015,
7. Закон за МВР, Обн. ДВ. бр.53 от 27 Юни 2014г.
8. Закон за НСО, обн. ДВ,бр.61/11.08.2015
9. Закон за специалните разузнавателни средства, обн. ДВ, бр. 95/21.10.1997
10. Закон за българските лични документи, обн. ДЗ, бр 93/11.08.1988,
11. Закон за противодействие на тероризма, обн. ДВ, бр.103/27.12.2016
12. Закон за защита на класифицираната информация, обн. ДВ, бр. 45/30.04.20002,
13. Закон за защита на личните данни, обн. ДВ. бр.1/04.01.2002 г.
14. Закон за достъп до обществена информация, обн.ДВ. бр.55/07.07.2000 г.
15. Закон за отбраната и въоръжените сили, обн., ДВ, бр. 35 от 12.05.2009
16. Наказателен кодекс на Република България, обн. ДВ, бр.26/2.04.1968,
17. Наказателно-процесуален кодекс на РБ, обн. ДВ, бр. 86/ 28.10.2005 г.,
18. Правилник за прилагане на закона за Държавна агенция „Национална сигурност”, Обн. ДВ. бр.17/19.02.2008
19. Правилник за устройството и дейността на МВР. ДВ, бр.60/ 22.07.2014
20. Стратегия за национална сигурност на Република България, обн. ДВ, бр.19/08.03.2011
21. Стратегия за превенция на престъпността (2012-2020)
22. Асенов Б. Теория на разузнаването и контраразузнаването. С., 2012 г.
23. Бойчев П. Техническо разузнаване. С., 2003 г.
24. Бояджиева, Ю., Компютърна престъпност, С., 2004
25. Василев, Е., “Фирмена сигурност”, С., 2000 г.
26. Великов, И., „Кратка теория на разузнаването, Албатрос, 2017
27. Василев, М., Обработка и анализ на информацията по националната сигурност, С., 2002.
28. Гюров, Р., „Към анализа на сигурността”, С., 2012 г.
29. Дячки, С. “Информационна и аналитична дейност на специалните служби за сигурност”, С., 2001 г.
30. Илиев, Ил., “Управление на полицейските и специални служби”, С., 2000 г.
31. Каймеджиев, Хр. , “Теория на оперативно издирвателната дейност”, С., 1999 г.
32. Милева, Г., „Защита от пожари на недвижимите паметници на културата”, ВСУ, 2009 г.
33. Милева, Г., Изследване на сигурността на недвижимото културно наследство. Методически основи на студентското научнопрактическо проучване, ВСУ, 2012 г.
34. Милева Г., Застраховането на недвижими културни ценности – състояние, проблеми, перспективи, Научна сесия 2011, Сборник научни трудове, Част II, Национален военен университет „В. Левски”, Шумен, 2012 г.
35. Милева, Г., Понятието „замърсяване” в контекста на опазването на недвижимото културно наследство, Научни трудове на Русенски университет „Ангел Кънчев”, Том 51, Серия 1.2, Русе, 2012 г.

36. Милева, Г., Изследване на сигурността на обекти – недвижимо културно наследство чрез прилагане на методика за анализ и оценка на риска от пожар, Седма научна конференция с международно участие „Гражданската безопасност 2014”, сборник, Академия на МВР, 2014 г
37. Минева, Ст. „Митническо и финансово разузнаване”, В., 2012 г.
38. Недялкова, А. “Управление на човешките ресурси”. С., 1999 г.
39. Ненова А. Екологични аспекти на сигурността. Варна, 2008 г.
40. Рашков, Б., Специални разузнавателни средства”, 2011 г.
41. Семерджиев Цв., Управление на информационната сигурност, С., 2007
42. Семерджиев Цв., Сигурност и защита на информацията, С., 2007
43. Симеонов, С. История и теория на обществената сигурност, ВСУ, 2021.
44. Стоянов, Ж. “История на разузнаването”. С., 2002 г.
45. Томов, В., “Индустриална и екологична сигурност”. Варна, 2002 г.
46. Томов В., Христов П., Ненова А. Екологична сигурност. Варна, 2007 г.
47. Трифонов Т., А.Пейчев, „Тероризмът. Теоретично изследване”, С., 2003.
48. Трифонов, Т., В. Христов, „Теория и технология на контраразузнаването”, С., 2010 г.
49. Туджаров Хр., Информационна сигурност в бизнеса, Асеновци, С., 2009
50. Търкаланов, Ю. „Стратегически разузнавателен анализ на тероризма”, С., 2013
51. Търкаланов, Ю., „Разузнавателният анализ”, С., 2005 г.
52. Христов, П., С. Симеонов, В. Христов, В. Попов, С. Минева, “Разузнавателна защита на конституционния ред в демократичната държава”, ВСУ, С., 2011 г.
53. Христов, П., „Метатеория на риска”, С., 2011 г.
54. Христов, В., „Противодействие на чуждо разузнаване” – първа и втора част, В., 2012 г.
55. Къчев, О., П. Недев, Оцеляване в екстремални ситуации, ВСУ, Варна, 2012.

Конспектът за държавен изпит по специални учебни дисциплини на специалност „Защита на националната сигурност – Национална сигурност” е утвърден на катедрен съвет при Катедра «Сигурност и безопасност», проведен на 13.12.2017 г. (Протокол № 4.) и актуализиран от Катедрен съвет при Катедра „Сигурност и безопасност“ с Протокол 11 от 10.06. 2021 година.

Варна, 2021 г.

Ръководител катедра:

(доц. д-р Анелия Ненова)